

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid
Sancties Intramuraal

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
26 februari 2025

Onze referentie
6218875

nota

Reactie op brief over geestelijke verzorging binnen DJI en
Defensie

1. Aanleiding

De Rijksuniversiteit Groningen (RUG) heeft op 14 februari jl. een brief aan de Tweede Kamer (TK) verzonden waarin zij vragen om het mogelijk te maken om ongebonden geestelijk verzorgers te laten werken bij Defensie en de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) naast de huidige zendende denominaties. De Vaste Kamer Commissie (VKC) Justitie en Veiligheid heeft op 20 februari jl. om uw reactie gevraagd, in het bijzonder wat betreft het DJI-gedeelte, voor het commissiedebat gevangeniswezen op 12 maart aanstaande. Het ministerie van Defensie heeft aangegeven dat zij met een eigen reactie komen voor wat betreft het gedeelte van de brief dat over Defensie gaat.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met verzending van de brief aan de TK waarin u reageert op het verzoek van de RUG voorafgaand aan het debat op 12 maart aanstaande.

3. Kernpunten

In de brief wordt aangegeven dat de geestelijke verzorging (DGV) bij DJI is ingericht volgens twee met elkaar verbonden staatsrechtelijke principes: de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging, en de scheiding tussen Kerk en Staat. Dit is voor gedetineerden uitgewerkt in de Penitentiaire beginselenwet (Pbw) die de ingeslotene het recht geeft om (in acht nemend de beperkingen in belang van orde en veiligheid) zijn godsdienst of levensovertuiging, individueel of in gemeenschap met anderen, vrij te belijden en te beleven. De directeur draagt volgens dit juridisch kader ervoor zorg dat in de inrichting geestelijke verzorging beschikbaar is die zoveel mogelijk aansluit bij de godsdienst of levensovertuiging van de ingeslotene. De wet- en regelgeving voorziet niet in ongebonden geestelijke verzorging. Van enige noodzaak tot uitbreiding in die zin is evenmin gebleken. Daarom geeft u aan momenteel geen aanleiding te zien om het huidige stelsel uit te breiden en indien er behoefte is aan geestelijke verzorging buiten het reguliere aanbod kan een vestigingsdirecteur daar toestemming voor geven.

4. Toelichting

Er zijn verschillende stromingen aangesloten bij DJI. Aan een inrichting zijn geestelijk verzorgers van verschillende godsdiensten of levensovertuigingen verbonden, doch in elk geval geestelijk verzorgers van boeddhistische,

hindoeïstische, islamitische, joodse, protestantse en rooms-katholieke gezindte en geestelijk verzorgers van het humanistisch verbond.¹ Het aanbod is breed, en gaat verder dan alleen religieus ingerichte vieringen. Geestelijk verzorgers, ook bij denominatieve aanstelling, zijn goed toegerust om aan niet gebonden geestelijke verzorging te bieden. Dit wordt onderschreven door de huidige praktijk van ruime deelname aan de geestelijke verzorging van ingesloten van alle achtergronden en de hoge waardering die hieraan gegeven wordt door ingesloten.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid
Sancties Intramuraal

Datum
26 februari 2025

Onze referentie
6218875

Een andere geestelijk verzorger dan de in artikel 25 van de Penitentiaire maatregel (Pm) genoemde kan door de directeur toegang worden verleend tot de inrichting. De directeur neemt deze beslissing niet dan na overleg met Onze Minister, zo bepaalt artikel 27 van de Pm.

De Penitentiaire beginselenwet en de Penitentiaire maatregel voorzien niet in ongebonden geestelijke verzorging. Van enige noodzaak tot uitbreiding in die zin is niet gebleken.

4.1. Politieke context

Er is door de VKC verzocht om een reactie te geven, in het bijzonder wat betreft het DJI-gedeelte, vóór het commissiedebat over het gevangeniswezen op 12 maart 2025.

4.2. Financiële overwegingen

Er zijn geen financiële gevolgen bij verzending van deze brief.

4.3. Juridische overwegingen

Artikel 41 van de Penitentiaire beginselenwet (Pbw) bepaalt dat een gedetineerde het recht heeft zijn godsdienst of levensovertuiging, individueel of in gemeenschap met anderen, vrij te belijden en te beleven. De directeur draagt zorg dat in de inrichting voldoende geestelijke verzorging, die zoveel mogelijk aansluit bij de godsdienst of levensovertuiging van de gedetineerden, beschikbaar is. Door het huidige aanbod wordt voldaan aan de Pbw.

4.4. Krachtenveld

Deze brief is samen met Dienst Geestelijke Verzorging (DGV) van DJI opgesteld. Daarnaast is de brief ook afgestemd met Directie Wetgeving en Juridische Zaken (DWJZ).

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

---

¹ Artikel 25 van de Penitentiaire maatregel.